

NOVADNIEKS

CETURTDIEN.

1990. gada 13. decembris

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 148 (6152)

Maksā 3 kap.

RAJONA PANORĀMA

♦ Gada nogale rajona kolhozos, padomju saimniecībās un zemnieku saimniecībās nenes neko iepriecinošu — finansiālais stāvoklis ir smags. Stabili netiek pildīti republikas valdības lēmumi. Viens no tiem paredzēja 200 tūkstošus rubļu iekšsaimniecību ceļu būvei, iedalīti tikai piecdesmit, vēl tikpat būšot. Bet kur atlikušie tūkstoši? Neviens negrāsās izmaksāt arī kompensāciju, kas bija paredzēta Latgales rajoniem sakarā ar smagajiem klimatiskajiem apstākļiem un lielajiem ražas zudumiem.

♦ 6. decembrī notika viena no pēdējām agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» valdes sēdēm gan šajā gadā, gan apvienības pastāvēšanas vēsturē vispār. Par to, vai arī turpmāk būs kāds pašvaldības orgāns, tiks spriests šonedēļ.

♦ Sakarā ar agrorūpnieciskās apvienības likvidēšanu, pasūtīta funkciju veikšanai un apgādei ar materiālu resursiem tiek lemts par kapitālās celtniecības un remontu nodalnes izveidošanu pie rajona izpildkomitejas lauksaimniecības pārvaldes. Par tās finansiālo darbību un uzturēšanu izmaksu tāmi vēl lems.

♦ Kāda skaista pirmsziemassvētku «dāvana»! Rajonam iedalīts viens (!) fraktors «JUMZ». Nolemts, ka to piešķirs Kirova kolhozam, jo no turlenes bija vienīgais rakstisks pieprasījums.

♦ Kārtējo reizi pārdalīti būvniecības līdzekļi kapitālguldījumu finansēšanai. Šī pārdale tika apstiprināta pēdējā agrorūpnieciskās apvienības valdes sēdē. Sarakstā ir objekti deviņās kopsaimniecībās, kā arī līnu fabrika un objekti zemnieku saimniecībās un citur.

♦ Pirmdien, 10. decembrī mūsu rajonā ieradās grupa Tautas izglītības ministrijas speciālistu ar mērķi — apmeklēt visas rajona skolas.

Tautas izglītības ministriju interesē plašs problēmu loks — sākot ar skolu celtniecību, sagādes jautājumiem, līdz pat stundu plāniem, eksāmenu rezultātiem u. c. Šis izpētes nolūks — iepazīt izglītības problēmas Latgales skolās. Tāpēc izpēte vienlaikus notiek ne vien mūsu, bet arī Balvu, Kraslavas un Ludzas rajonu skolās. Tā paredzēta sarunu un pārrunu veidā — ar skolājiem, skolotājiem, vecākiem, būs arī stundu apmeklējumi un anketēšana.

Izpētes noslēgumā paredzēta tikšanās ar rajona pašvaldību.

♦ Sestdien, 8. decembrī Preiļos notika zonālais daiļlasītāju konkurss. Tajā piedalījās skolēni no Latgales — Balvu, Rēzeknes, Daugavpils, Jēkabpils un Preiļu rajoniem.

No mūsu rajona zonālajā skatē uzstājās divpadsmit skolēni, trīs no viņiem — Ilona Haritonova un Ingūna Vucāne no Preiļu 1. vidusskolas un Ronalds Marcinkevičs no Rudzēšu vidusskolas — izvirzīti uz republikānisko konkursu, kas šī mēneša beigās notiks Rīgā.

♦ Pagājušnedēļ mūsu rajonā viesojās četri lasītāju iecienīti grāmatu autori. Galvenā tikšanās bija Preiļu bibliotēkā, taču pirms tam ciemiņus uzņēma vairākas rajona skolas.

Māra Svīre pabija Rudzēšu vidusskolā, Olga Lisovska — Rožupes deviņgadīgajā skolā, bet Māris Melgalvis un Vitauts Lūdens savu dzeju lasīja Līvānu 1. vidusskolā.

♦ Ciemos pie kolāģiem bija ieradušies Ogres rajona skolu direktori un izglītības darbinieki. Viņi apmeklēja Jaunsilavas deviņgadīgo skolu, Preiļu 1. vidusskolu un rajona izglītības nodali.

Ipašu interesi izraisīja Preiļu 1. vidusskolas direktora Jāņa Eglīša sniegtā informācija par izmaiņām skolas darbā, jauninājumiem informātikas u. c. mācību priekšmetu pasniegšanā.

♦ No nedēļu ilga ceļojuma pā Dāniju atgriezies Preiļu 1. vidusskolas direktors Jānis Eglītis. Nelielā latviešu pedagogu grupa (vēl braucienā piedalījās četri Tautas izglītības ministrijas darbinieki) iepazīs ar daļu izglītības sistēmu visos līmeņos — no skolas līdz valsts līmenim. Jānis Eglītis solījies «Novadnieka» lasītājiem sniegt plašāku informāciju par šo braucieni.

♦ Rajona centrālajā bibliotēkā veselu mēnesi bija pieejama literatūras izstāde par Latgali no Valsts bibliotēkas fondiem. Tā guva necerētu pedagogu un vidusskolēnu atsaucību.

♦ Sarmīte Veigure atvadās no saviem audzēkņiem. Rušonas fautas namā divdesmit dažāda vecuma cilvēki apguva lambadas un rokenrola iemaņas.

♦ Uz kārtējo semināru pulcējās rajona bibliotekāri. Dienas kārtībā bija decentralizācijas jautājumi, ievērojamā novada kultūras darbinieku jubilejas. Tas bija viens no nākošā gada darba orientieriem.

♦ Kolhozā «Galēni» zagļi apcēloja degvielas noliktavu. Naktī uz 1. decembri no cisternas izlaists ap 3 tonnām benzīna. Vainīgos meklē.

Pārskats

par piena izslaukumiem

rajona saimniecībās (pēc ARA dispečerdienesta ziņām)

Saimniecība	Izslaukums no govs decembra I. dekade	+/- salīdz. ar to pašu laiku 1989. g. (kg)	+/- salīdz. ar iepriekš. dekādi (kg)
«Sarkanais Oktobris»	10,9	-1,6	-0,2
«Sarkanā ausma»	7,6	-0,1	-
«Nākotne»	7,3	-1,2	+0,5
«Rušona»	6,5	+0,2	-
«Smelteri»	6,4	-0,2	+0,3
«Dzintars»	6,2	-0,6	+0,2
«Galēni»	6,2	-1,3	+0,1
Kirova	6	-0,5	+0,2
«Dubna»	6	-1,2	-
Leņina	6	-4	-0,1
«Zelta vārpa»	5,8	-2,1	-0,2
«Līvāni»	5,7	-	+0,1
«Jersika»	5,7	-1,2	+0,2
Aglonas p. s.	5,3	-1,2	-0,4
«Vanagi»	5,1	-1,4	-0,2
«Ezerciems»	4,9	-1,9	-
«Vārkava»	4,9	-2,3	-0,3
K. Marksa	4,8	-1,4	+0,2
«Sīlukaiņi»	4,8	-2,3	-0,1
«Rožupe»	4,7	-1,9	+0,1
Rudzātu p. s.	4,6	-1,2	+0,3
Raiņa	4,3	-2,3	+0,1
«Gailīši»	4,1	-	-0,5
«Silajāni»	3,7	-2,8	+0,1
RAJONĀ	6,1	-1,5	-

Pēc Latvijas lauksaimnieku kongresa

● Intervija ar LLS rajona biedrības priekšsēdētāju A. OSTROVSKI

— Patlaban republikas laukos norit lielas pārmaiņas — zemes reforma, cenu un nodokļu sistēmas izmaiņas, privatizācija. No tā lielā mērā atkarīga lauksaimniecības nākotne. Kāda noskaņā šīnī sarežģītajā situācijā noritēja Latvijas lauksaimnieku otrais kongress?

— Jāatzīst, ka visi pirmskongresa strīdi un nesaskaņas, kas virvoja daudzos republikas nodstūros, foruma gaitu neietekmēja. Kongress ritēja ļoti mierīgā noskaņā, lietišķi un bez jebkādiem konfliktiem. Sporta manēžā bija sapulcējušies ne vien kongresa delegāti (mūsu rajonu pārstāvēja deviņi cilvēki, divi nevarēja ierasties slimības dēļ), bet arī daudz viesu — republikas kolhozu un padomju saimniecību vadītāji, kā arī apkalpojošo organizāciju vadītāji. Tātad bija patiešām daudz Latvijas lauku nākotnes attīstībā ieinteresētu ļaudu.

— Kāda bija kongresa darba kārtība un vai tika izrunāts viss, kas laucinieku sirdis sakrājis?

— Svarīgākais bija Latvijas Lauksaimnieku savienības centrālās valdes ziņojums par veikto kongresu starplaikā. Republikas mērogā izdarīts patiešām daudz. Stāstīts tika lietišķi un argumentēti. Bet pati galvenā klūme tomēr ir tā, ka savienības labie darbi nav aizgājuši līdz tautai. Principā paši vien vainīgi esam. Visi jautājumi tika risināti līmenī: centrālā valde — rajonu biedrību priekšniecība — nodalju priekšniecība. Un tie-

ši tāpēc lauksaimnieku savienība un Latvijas zemniecība vēl itin kā stāv blakus un skatās viena uz otru. Bet vajadzētu visiem kopā rīkoties.

Debatēs gandrīz visi runājumi mēģināja analizēt situāciju. Viss, par ko būtu varējuši uzstāties arī mēs, tika pateikts. Patīkami, ka šoreiz kolēģi sprieda un runāja mierīgi, iztika bez liekiem personīgiem apvainojumiem.

Daudz laika aizņēma spriešana par izmaiņām LLS Statūtos un programmā, kā arī kongresa rezolūciju un dokumentu pieņemšana.

— Vai kongresa rezolūciju un dokumentu izstrādāšanā piedalījās arī mūsu rajona pārstāvj?

— Jā, L. Spūlis, piemēram, piedalījās redakcijas komisijas darbā par izmaiņām Statūtos un programmā. V. Valters bija ievēlēts kongresa mandātu komisijā. Bet redakcijas komisijā par Latvijas lauku vienotību strādāja arī J. Brakovskis.

— Kurš no kongresā pieņemtajiem dokumentiem jūsuprāt bija vissvarīgākais?

— Ļoti cerējām, ka mums, republikas austrumu rajonu pārstāvējiem, svarīga klūs deklarācija «Par Latgali» — jo nekurs nav tik daudz neatrisinātu problēmu kā pie mums. Un bez noteiktas valsts un sabiedrisko organizāciju rīcības Latgales atnācība var sasniegt galējo robežu. Diemžēl pieņemtais deklarācijā apmierinājis tikai ar vispārīgiem secinājumiem un tikpat vispārīgiem uzdevumiem sociāl-

ekonomiskās un kultūras attīstības programmā. Valdībai, redz, esot visnotaļ jāsekmē Latgales ražotājspēku attīstību, dodot izdevīgus valsts pasūtījumus, nosakot izdevīgus kredītus, izdalot būvmontāžas un kapitālā remonta darbu limitus. Bet to visu mēs jau tāpat labi zinām un saprotam... Tāpat arī ar uzdevumiem izglītības un kultūras jomā — panākt, nodrošināt, stimulēt, noteikt, veikt, izstrādāt...

Latvijas Lauksaimnieku savienības otrais kongress pieņēma rezolūcijas «Par politisko un ekonomisko situāciju» un «Par Latvijas lauku vienotību», kā arī lēmumu «Par agrorūpnieciskā kompleksa darbu republikas valstiskās patstāvības apstākļos».

— Kongresa darba kārtības pēdējais punkts bija vēlēšanas...

— Republikāniskie masu informācijas līdzekļi jau ziņo, ka Lauksaimnieku savienībā notikusi līderu maiņa. Alberta Kaula aiziešana no centrālās valdes priekšsēdētāja amata ir saistīta ar viņa lielo aizņemību valsts sabiedriski politiskajā dzīvē un citiem faktoriem. Ar balvu vairākumu par Latvijas Lauksaimnieku savienības priekšsēdētāju ievēlēja V. Bresi. Pēc profesijas agronoms, ar lielu pieredzi valsts darbā.

Savienības centrālajā revīzijas komisijā ievēlēja mūsu rajona pārstāvi. Aglonas padomju saimniecības galveno ekonomistu I. Valaini.

— Paldies par stāstījumu!
L. KIRILLOVA.

Viedoklis

Bez optimisma pazīmēm

SILAJĀNI izskatījās tādi balti un tīri, pat ceļš gluds un stingrs. Vienkārši — ziema un sniegs noseguši vasaras un rudens dubļus. Likās, ka arī cilvēkiem prāts kļuvis labāks un domās mierīgāks. Bet kur nu — pat ziemas rāmāis miers nespēj nogludināt asumus. Un kolhoza «Silajāni» priekšsēdētājs Vladislavs Lauzīnieks bez jebkādam optimisma pazīmēm stāstīja par to, ka nu esot iestājies viens zaudējumu un atteikšanās laiks. Pagājušajā nedēļā notikušajā sapulcē kolhoznieki nolēmuši atteikties no jauno mehānisko darbnieku celtniecības. Tas ir, ne jau pilnīgi atteikušies, bet daļēji.

«Spriediet paši — visa kompleksa celtniecība izmaksātu 1 miljonu 400 tūkstošus rubļu. Tas vēl šīsdienas cenās. Bet pēc jaunā gada celtnieki vien liek koeficientu 2,2, plus vēl vienpadsmit procenti, ko paņems banka par kredītiem. Un tā nu sanāk, ka celtniecība mums izmaksātu jau 5 miljonus, 760 tūkstošus rubļu. Būs jāiztiek tikai ar jaunu garāžu celtniecību...»

Gads lauksaimniecībai bija smags. Un tādēļ «stipriniekiem» kā mums neatliek nekas cits kā pamazām vien taisīties uz likvidēšanu. Izskatās, ka uz to vājākās kolektīvās saimniecības virza arī republikas valdība. Lūk, no 1. novembra bankas procenti pēkšņi pieauga no viena līdz vienpadsmit. Es visu saprastu, ja pie mums čupām stāvētu tehnoloģiskās iekārtas, tehnika, izejvielas, bet visa vaina būtu cilvēkos, kuri šajos paradīzes apstākļos nestrādā. Tad varētu no viņiem daudz ko vairāk izspiest. Bet tā taču nav. Nekā nav. Un ar rītdienu mēs vienpadsmit reizes labāk un ražīgāk nesāksim strādāt.

Vēl man nav daudz kas skaidrs arī ar nodokļiem. Nekādas naudas manam kolhozam nepietiks, lai tos visus nomaksātu. Sociālais nodoklis, piemēram, paņems pāri trīsdesmit procentiem no algu fonda. Ja šogad mums bija jāsamaksā tikai ap astoņdesmit tūkstošiem, tad nākamgad jau tādos pašos apstākļos ceturtdaļmiljons...

Daži augsti vīri jau esot bridinājuši, ka «sarkanajiem baroniem» un «pelekajiem popiem» laiks meklēt citu amatu. Zemnieki, redz, visu tautu pabarosot. Nepabaros. Vismaz tādi zemnieki, kādi ir Silajāņu pusē, nespēs lāgā pat sevi nodrošināt. Var jau arī katram kolhozniekam pie mājas iedalīt trīs vai piecus hektārus zemes. Un tā mēs arī sava kolhoza statūtos ierakstījam. Bet vai no tā būs kāda jēga? Jāsēžas un jārēķina. Tikai man gan liekas, ka cilvēks jau nevar vienā laikā, kā saka, diviem dieviem kalpot. Kad atnāk ziņa laiks, vislabāk redzēt, ka zaudētos paliek kolhozs.

Nupat sapulcē izveidojām un apstiprinājām darba grupu, kura strādās, lai sagatavotu pāriešanu uz pašu sabiedrību (ja vēl būs palicis kas dalāms)... Jā, nosaukt jau var dažādi, bet lietas būtība tas diez vai izmainīs: Kāpēc? Nu tāpēc, ka neizmainīsies cilvēku būtība. Mēs nespēsim atbrīvoties no savas nastas. Ir jāizaudzina jauna paaudze, kura būtu brīva gan dvēselē, gan savos darbos.»

L. KIRILLOVA

Afanasij Varlamovs (attēlā) jau divus gadus ir pensijā, taču turpina strādāt uz traktora T-25. Sezona sēžas uz kombaina, un ne velti — ierindojies kolhoza «Sarkanā ausma» labāko ražas vācēju skaitā. Par darbu saņems arī 700 kilogramus graudu.

Tagad A. Varlamovs ņemas ar «JULAs» un kombaina iezīmošanu.

J. SILICKA foto

Par vēlu nākusi apjēga

Kolhozu iekārtā tagadējā Upmalas pagasta laudim nekādi nav veicies. Kopsaimniecības pa vairākiem lāgiem apvienotas (lai it kā kļūtu ekonomiski stiprākas), mainījušies to priekšsēdētāji un nosaukumi, bet dzīve arvien gājusi uz leju. Izaudzījuši kolektīvizācijas postu, jaunāko gadu gājuma cilvēki devušies projām, vecākie laikam ritot, apmīruši, un tagad ir tukšas sādžas. Nav vairs, kas kolhoza strādā.

Lejupslide sākās bijušā kolhoza «Draudzīgais Maijs» laikos. Saimniecība toreiz vēl «turējās virs ūdens», bet priekšsēdētājs Jānis Lācis jau paredzēja: ja necels dzīvokļus, nerūpēsies par ceļiem, kolhoza turpmāk nebūs strādātāju. Viņš par to regulāri runāja rajona mēroga sapulcēs. Jānis Lācis toreizējai rajona vadībai bija «neērns» priekšsēdētājs (patstāvīgs savos uzskatos, brīvdomīgs, nepaklausīgs), un šī iemesla dēļ cieta kolhozs: dzīvokļu ceļa un ceļus remontēja citur, tikai ne «Draudzīgajā Maijā».

Apjēga nāca tikai pēc 1977. gada, kad izveidoja apvienoto kolhozu «Dubna». Nu ar rajona vadības svētību sāka celt arī Upmalā. Kā sēnes pēc lietuses te «izauga» divdesmit Līvānu mājas, 18 un 8 dzīvokļu mājas, uzbūvēja arī bērnudārzu. Nu dzīvokļi bija, bet vairs lāgā nebija, kas tajos dzīvo.

Kādā stāvoklī ir pašreizējais kolhozs «Dubna», kad no tā atdalījusies pievienotā daļa — «Vienība»? Ir vēl kas nauda, ko maksāt cilvēkiem par darbu, ar lopbarību — paknapi kā visur, bet lopus līdz pavasarim izturēs, ir vēl, kas lopkopības fermās strādā, bet nākotne — nezinā tīta. Pašlaik no 418 kolhoza biedriem 193 ir pensionāri. No 208 strādājošajiem dzīvokļu liela daļa aizies pensijā. Darbaspēks kolhoza kļāt nenāk. Tie «laimes meklētāji», kas atnāk, drīz arī aiziet, un saimniecībai nav nekāds balsts. Labākie, strādīgākie cilvēki kļūst

par jaunsaimniekiem. Zemī pārņēmuši izdarīgie šoferi Aloizs Kivlenieks un Aloizs Volonts, jaunais mehanizators Imants Bračovskis, pārējie spēka pilni vīri.

Soruden kolhoza palikusi neuzarta puse zemes. Tiesa, trauca laika apstākļi, bet galvenais — trūkst mehanizatoru un ir veca, nolietota tehnika. Iesēti tikai kādi 10 hektāri ziemāju. Nākamgad darāmā zemkopjiem atliku likām, bet spēku — maz.

Ja agrāk šejieniēšiem nebija kur dzīvot, tad tagad ciematā daļa dzīvokļu stāv tukši. Visvairāk tādu ir 18 dzīvokļu mājā. Jāslēdz bērnudārzs, jo 10 audzinātājiem palikuši kādi 5 — 6 mazuļi. Te jājautā: vai bija prāta darbs te, nomaļā lauku apvidū, celt bērnudārzu 90 vietām? Jau pašā sākumā bērnu, uz šejieni vadāja no Preiļiem un Līvāniem.

Tagad būvē klubu, kur zālē būs 400 vietas. Šī celtnie kolhozam izmaksās pusmiljonu rubļu. Par vēlu būvēti Klubam taču nebūs apmeklētāji. To sagaida tāds pat liktenis kā bērnudārzu.

Lielākā daļa kolhoza «Dubna» oarba spējīgo biedru dzīvo ciematā, bet sādžas izmirst Vienīgi vēl turas Brokovski, kas ir pie ceļa. Te ir vēl 9 sētas, 6 sētas ir Dzeņos, bet te visi pensionāri. Caunēs — 4 sētas, un arī visi pensionāri. Upeniekos — vairs tikai 2 sētas, Ašēniekos — 3, bet Gavaros — tikai 1.

Nav vairs, kas dzīvo, un aizaug zeme ar krūmiem, par ceļiem nerunājot. Pat meliorētie objekti, kur valsts ieguldījusi lielu naudu. Tāds liktenis piemeklējis Garo plavu.

Ceļi kolhoza «Dubna» teritorijā ir neizbraucami. Bet kui nav ceļu, tur nevar būt arī dzīvotāju.

Apjēga, ka vispirms jā rūpējas par cilvēku, nākusi par vēlu. Tādēļ arī Upmalas pagastā palicis tik maz dzīvotāju. Bet bez cilvēkiem kolhozs «Dubna» nepastāvēs.

Jānis GURGONS

Kad lats vēl nav atdzimis

Aktuāls temats

MĒDZ TEIKT: «NAK BALTA NAUDA». PARUNĀSĪM PAR TO VĀRDA TIESAJĀ NOZĪMĒ, JO RUBLA EMISIJA STRAUJI PIEĀUG. VAI MUMS GAIDĪT Ā REFORMU, VAI INTEGRETIES PADOMJU SAVIENĪBAS NAUDAS SISTĒMĀ? BET VĀRBT NEKĀVĒJOTIES IEVIEST LATUS? KAISLĪBU SAJĀ ZĪŅA IR DAUDZ. LATVIJAS ZINĀTNIEKI MEKLĒ DAŽĀDUS CEĻUS, LAI ATVESELOTU EKONOMĪKU.

Savu koncepciju jauna maksāšanas līdzekļa — «baltās naudas» — izveidošanā izstrādājuši ekonomisti Jānis Brože, Georgijs Dragilevs, Gints Marga un Vjačeslavs Mišins. Valdība uzdevusi šai darba grupai izstrādāt naudas praktiskās ieviešanas projektu. Aģentūras LETA korespondentes sarunu biedri — Gints Marga un Georgijs Dragilevs.

— Cerēt, ka mēs varam reorganizēt savu tautas saimniecību, izmantojot rubli, ir gluži tas pats, kas bērt kafijas tasīte cukuru, neizprotot to, ka mūsu mazā tasīte ir savienota ar milzu kafijas kannu. Mums ir vajadzīga sava naudas sistēma. Pastāv dažādi viedokļi, kā pāriet uz republikas valūtu. Vienīgi apgalvo, ka nekavējoties jāievieš lats, bet citi, ka vispirms jāatveselo tautas saimniecība, un tikai tad varam īstenot šādu ieceri. Mēs uzskatām, ka, uz karstām pēdām ieviešot latu, var rasties negatīvas sekas. «Miksts» lats ekonomikas krīzes, apstākļos maz atšķirtos no inflācijas rubļa, jo naudas apgrozība atspoguļo ekonomikas stāvokli kopumā. Šādos apstākļos sava nauda tikai apgrūtinātu savstarpējos norēķinus ar austrumu partneriem. Citiem vārdiem sakot, vienu nekonvertējamu valūtu nomainītu citā nekonvertējamā maksāšanas līdzeklī. Tas vienīgi diskreditētu latu. Taču objektīvi vērtējot radušos situāciju, neredzam reālu iespēju atveseļot tautas saimniecību ar inflācijas rubli.

Tirgus apstākļos, kas tikai sāc izmēties, ieviest savu naudas sistēmu nav iespējams, iepriekš neatisinot stratēģiski svarīgus pārejas perioda uzdevumus. Vispirms jānodrošina Latvijas iedzīvotāji ar precēm, kas garantē iztikas minimumu.

Pašlaik pirmās nepieciešamības preces sadalām ar talonu palīdzību. Tas ir ceļš uz nekuriem. Mēs gribam pāriet uz tirgus attiecībām, bet esam spiesti veikt šādus ārkārtējus administratīvus pasākumus, kas iznicina pēdējos mūsu ekonomikā palikušos tirgus iedīgļus. Notiek strauja talonu eskalācija. Tiklīdz ieviešam talonu uz kādu preču veidu, notiek lavinveidīga citu preču izpiršana.

Mēs nenovēršami tuvojamies kartīšu sistēmai, taču ugunsgrēku nevar nodzēst ar benzīnu, kaut arī tas ir «slapjš». Ja pilnīgi pāriesim uz kartīšu sistēmu, būs vēl grūtāk ieviest latu.

Iesakām iet citu, tirgus mehānismam atbilstošu glābšanas ceļu. Runa ir par patēriņa tirgus sertifikātu — tā dēvēto balto naudu. Tās daudzumam jābūt par 10 līdz 15 procentiem mazākam par pirmās nepieciešamības preču klāstu (tādējādi mēs garantētu tās segumu un nodrošinātu pret «baltās naudas» inflāciju gadjumā, ja kāds to mēģinātu uzkrāt).

— Tātad šī nauda būtu nosepta ar pirmās nepieciešamības precēm un kalpotu par universālu talonu?

— Preču talons «baltā nauda» ir principiāli atšķirīgas lietas. Talonus jūs saņemat uz kādu noteiktu preci. Jums nav nekādas izvēles: par «makaronu» talonu jūs varat nopirkt tikai makaronus. Lauku iedzīvotājiem tie paliek pāri, bet pilsoņiem, kuri uzturā lieto vairāk makaronu, — nepietiek. Līdz ar to netiek ievērota patēriņa struktūra, rodas nevajadzīgi produktu uzkrājumi. Talonu sistēma ne vien grauj patēriņa tirgu, bet arī veicina ēnu ekonomiku un korupciju. Plaukst spekulācija ar taloniem. Bieži vien cilvēkiem taloni ir, bet veikalā preču nav.

— Ko dotu «baltā nauda»?

— Jūs saņemat iztikas minimumam nepieciešamo «balto naudu», par kuru varētu nopirkt tādu preču sortimentu, pie kāda esat pieradis, protams, iztikas minimuma ietvaros. Tādējādi veidotos preču patēriņš, kas nemtu vēra individuālās vajadzības.

— Pieņemsim, esmu saņēmusi šo «balto naudu».

— Tā daudzums atbilst jūsu oficiālajam noteiktajam iztikas minimumam atkarībā no tā, kādai sociālajai grupai jūs piederat (pensionārs, students, strādājošais utt.). Loti svarīgi atzīmēt, ka šī nauda paredzēta tikai pirmās nepieciešamības preču iegādei. Tā nav derīga televizoru pirkšanai, automašīnas remontam... Tā nav domāta arī uzkrāšanai. Pie reizes gribas arī piebilst, ka lielākajai daļai republikas iedzīvotāju tenākumi nav daudz lielāki par iztikas minimumu.

— Ko darīt, ja mani ienākumi nepārsniedz iztikas minimumu, bet gribas nopirkt arī kaut ko no tā, kas neietilpst pirmās nepieciešamības preču sarakstā?

— Arī šādu iespēju esam paredzējuši. Jāizveido birža, kurā «balto naudu» pēc brīva oficiāla kursa varētu mainīt pret rubļiem.

Taču domāju, ka biržā «baltā nauda» nepieplūdis lielā daudzumā, jo, kā jau teicām, iedzīvotāji to saņemtu

minimumā daudzumā, un vispārēja deficīta apstākļos visizdevīgāk pirkumu izdarīt, neatliekot to uz vēlāku laiku...

— Var rasties jautājums. «Ko nozīmē brīvs oficiālais kurss?»

— Brīvs — nozīmē to, ka «baltās naudas» kurss attiecībā pret rubli veidojas brīvi, biržā. Oficiālais nozīmē to, ka šo apmaiņas kursu, katru dienu oficiāli nosaka.

— Vai «baltā nauda» ir solis ceļā uz savu valūtu?

— Ceļš līdz tam jānosaka atkarībā no patēriņa tirgus stāvokļa. Ja valdība nespētu nodrošināt ar nepieciešamo preču daudzumu, nākamajā mēnesī jāizlaiž mazāk «baltās naudas». Ja patēriņa tirgus uzlabotos, uz ko mēs visi ceram, aizvien lielāku algas daļu izmaksātu «baltajā naudā», jo paplašinājies preču sortiments. Pienāks diena, kad visu algu saņemsiēt «baltajā naudā». Tad to varēs izmantot arī bezskaidras naudas norēķinos un uzkrāšanai. Trešajā attīstības posmā šī nauda jau pārvēršas brīvi konvertējamā valūtā. Tikai tad mēs to pārvešam latos.

— Kādas sviras stimulis ražotājus pārdot preci par «balto naudu»?

— Paredzēta vesela virkne atvieglojumu tiem ražotājiem, kuri pildīs valsts pasūtījumus un izlaidīs pirmās nepieciešamības preces. Katrā ziņā tiks atbalstīta un veicināta arī tirdzniecība ar šīm precēm. Taču gribas sevišķi uzsvērt — «baltā nauda» nav panaceja.

Mēģinājumi atveseļot ekonomiku tikai ar naudas apgrozības palīdzību, citiem vārdiem sakot, arstēt naudu ar naudu, nedos cerētās rezultātus. Ir taču zināms, ka naudas apgrozījuma sabrukuma cēloņi ir ekonomikas kropa struktūra un nesaimnieciskums, kas novedusi pie vispārējā deficīta. Ja tagad Latvijā ieviestu ASV dolāru, diez vai tas izdzīvotu.

— Vai nebaidāties, ka «balto naudu» varētu arī vilnot? Kur to paredzēts iespēst?

— Teiksim atklāti — pasaulē nav naudaszimju, ko nevarētu vilnot, taču «baltajai naudai» ir Iss aprītes cikli. Mēneša laikā tai vajadzētu atgriezties bankā. Tādējādi varētu ļoti labi kontrolēt, vai tā nav vilnota. Mūsu apstākļos tas ir ārkārtīgi svarīgi, jo jābaidās ne tikai no atsevišķu personu mēģinājumiem vilnot «baltā naudu». Jāatceras, ka bieži vien nauda vilnota ne vien tādēļ, lai kāds tiktu pie bagātības, bet arī — lai grautu kādas valsts ekonomiku. Tādēļ poligrāfiskajai bāzei jābūt republikas rīcībā. Mums jābūt iespējai operatīvi, kaut vai katru mēnesi, ja tas nepieciešams, mainīt «baltās naudas» krāsu, rakstu utt.

— Tādējādi tās nosaukums — baltā, nevis zilā vai zilā?

— Mūsu priekšstatos balts ir kaut kas tīrs un labs. «Baltā nauda» ir pretstats tā dēvētajam melnajam tirgum. Naudas «kristības» kļuva par pozitīvu emocionālo ieguvumu šīs koncepcijas izstrādāšanas gaitā.

Aija SCIPCINSKA,
LETA korespondente

Piemineklim jāpaliek

Labdien, avīzes «Novadnieks» redaktori! Izlasījuši 4. decembra avīzi par Ļeņina pieminekļa demontāžu, uzreiz ķēros jums rakstīt.

Kā tautas deputātu saujņņi nav kauna izlemt un nepaprasīt taurai? Piemineklim jāpaliek stāvēt tajā vietā, kur tas atrodas un nekur nav jāpārnes. Kauns tautas deputātiem, ja viņi lemj to, kas nemaz nav jāizlemj, viņi sadusmo ļaudis. Man V. I. Ļeņina vārds vienmēr ir dvēselē, kā Dievs, un kad es eju garām piemineklim, es vienmēr uz to pakatos, un man kļūst vieglāk dvēse-

lē. Bet deputātiem nāktos nodarbības ar tādām nopietnām lietām kā cīņa pret spekulantiem, lai veikātos būtu preces, lai strādniekiem palielinātu algas, lai nekļūtu dārgāki pērtikas produkti, ar dabas un gaisa aizsardzību, lai ļaudis rindās kārtībā saņemtu labus dzīvokļus, un ar daudz ko citu ļaužu labāki dzīvošanai, bet ne ar V. I. Ļeņina pieminekļa noņemšanu. Tas tikai rada sasprindzinājumu, iekvālna ļaudis, kad viņiem jau tāpat asaras acīs.

Jāriķinās ar ļaudīm, tautas deputāti, jūs nedomājiet, ka jūs visu

varat, jūs paprasiet vienkāršajai tautai, domāju, ka vairums mani atbalstīs. Nenonemiet V. I. Ļeņina pieminekli, tas vienlīga nepāldzās veikaliet, bet cīnieties ar mafiju, ar spekulantiem. Vai arī jūs esat uz vienu roku ar mafiju un spekulantiem, ja ar viņiem necīnieties? Bet ķērāties pie pašā svētākā — V. I. Ļeņina vārda. Apstājieties, nesāpiniēt ļaudis. Neuzkuriniet tautu. Ļeņins bijal Ļeņins ir Ļeņins būs!

Marija BOGDANOVA,
sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu apvienības darbiniece

Pateicīgs „korim“ un šoferim

Runā, ka Aglonas pusē notika kāzu svinības, kuru norisi kuplīnāja Preiļu jauniešu kamerkoris «Sovietu debilis». Kora repertuāru bija iespēja noklausīties arī reisa autobusa Aglona — Jēkabpils pasažieriem 2. decembrī.

Jāteic, ka sākumā pasažieru un šofera nostāja bija visai noraidoša. Acīmredzot, te sava loma bija koristu kaujinieciskajam izskatam, bet, sākoties priekšnesumiem, pasažieru un sevišķi šofera domas strauji mainījās (varbūt šoferim bija cita veida ieinteresētība?). Dažas sievietes gan vēl mēģināja protestēt, bet šoferis jau bija nonācis ekstāzē un iebildumus vairs nedzirdēja.

Kora izpildījums bija tik spilgts, ka to nācās neskaitāmas reizes atkārtot (gan bez aplausiem). Jāsaka, repertuārs nebija plašs, bet izvēlēts ar lielu rūpību, lai sevišķi varētu izcelt katru balsi dotības. Ja līdz šim bija dzirdētas dziesmas ar un bez vārdiem, tad šoreiz koris klausītājus iepazīstināja ar dziesmu «Olē», kurā dzirdējām tikai šo vienu vārdu. Dziesma jo sevišķi rosināja klausītāju iztēli. Tā varētu attēlot gan teļu fermu (pie šī gada trūcīgās barības), gan vientuļo aitū mežmalā, kurai striķis,

kā tautā saka, nogriež skābekli. Dzīvs reālisms izpaudās dziesmā «Katjuša». Te katrs varēja saklausīt «katjušu» divizionā zālī pret ielenkto Kēnigsbergu. Mežoniņi svilpieni attēloja reaktīvo minū lidojumu. Zēl tikai, ka no viena panta nevarēja saprast, vai pēc tā zāles «Katjuša» aizpeldēja pa upi vai galoša. Bet kopumā — absolūts sociālistiskais reālisms. Bija arī dziesma par ekoloģisku tēmu. Nosaukumu nepateikšu, bet teksts: «...ubju tjošču, čotob ne mešala peť solovju...» liecina par centieniem pēc dabas skaistuma un «ekoloģiskas tīrības. Man gan ir aizdomas, ka koris Borja tekstu izpildīja otrādi, bet iespējams, ka viņam ir apnikušas lakstīgalu dziesmas, un sievasmātes treļļi ir mīļa mūzika. Jā, ieskanējās arī «Maļinovkas» motīvs, bet specifiskais diriģenta (laikam tā ar to pušķi pie svārkus atloka) aranžējums un sarežģīta balssvedība nelāva klausītājiem uztvert galveno tēmu.

Kā kora pluss jāatzīmē arī katra korista spēja aizraut klausītāju ar vārda mākslu. Jāsaka gan, ka visiem bija vienāds repertuārs, proti: mātes tēma dažādos locījumos, viens vīriešu un viens sieviešu dzimtes lietvārds. Nu

bet pielika arī katrs savu individuālo, netika aizmirsta nedz sieviešu intīma rakstura vēla, nedz auguma detaļas, par ko viņu meičas skaļi kikiņāja.

Mēs, pasažieri, esam bezgala «pateicīgi» korim un jo sevišķi šoferim, kas šo apmēram 45 minūšu ilgo koncertu mums organizēja. Savukārt koristi, sajūsmā par šofera atsaucību, vēl ilgi koncertēja Preiļu autoostas apkārtnē.

Kora mūzikas kritiķis no Toronto O'NELE

P. S. Un tomēr beigās gribas jautāt un dzirdēt atbildi no kompetentas personas Jēkabpils autobusu parkā, Preiļu autostacijā vai rajona vadībā: kas atbild pa kārtību autobusā un vai drīkst nēmt autobusā piedzērušos ļaunu baru? Mēs visi maksājam par biļeti. Brauca sievietes, bērni, un 45 minūtes visiem bija jādzird jēlības un lamās.

Un vēl. Visos autobusus ir pasažieru braukšanas noteikumi, bet nav redzēti šoferu pienākumi pret pasažieriem un autobusu. Vasaras bieži vien autobusi ir netīri, šoferu kultūras līmenis apšaubāms — pēdējais gan attiecas uz Daugavpils autobusu parku.

O'Nele

Mzija Ļevašova pie žurnālistiem

Informācijas aģentūras «Novosti» žurnālistu ciemiņš tradicionālajā viesu trešdienās bija slavenā dziedniece un ekstrasesns Mzija Ļevašova. Māijīgajā konferencē zālē sapulcējās ne tikai rakstošie un fotografējošie laudis, bet arī citi, kuri bija dzirdējuši par «citplanētietes», kā Mzija reizēm pati sevi dēvē, neparastajām spējām un varēšanu.

— Es gribu, lai katrs cilvēks attīra sevi no visa ļaunā, no sliktiem ieradumiem. Sevi jāaudzina gribasspēks, jākultivē labestība, spējas uz ļaunumu neatbildēt ar ļaunumu. Ja katrs darbosies šajā

virzienā, tad ļaunums izgaissīs no zemes vaiga, pretēja gadījumā cilvēci draud bojā eja. — tā uzstājoties telca Mzija.

Jautājumu milzums, kas to vakar tika uzdoti, skāra ne tikai pašreizējo dziļi visdažādākajos aspektos, bet arī nākotni. «Varu apsolīt stingri: katastrofa tuvākajā laikā uz Zemes nenotiks.» — šādā optimistiskā noskaņā beidzās neparastais sarīkojums.

ATTELA: Mzija Ļevašova un mākslinieks Igors Anšifrovs no Dolgoprudnajas pilsetas atraduši kopīgu tēmu — parālās pasaules.
TASS fotohronika

Lums atbild

Ceļnieki strādāja

Preiļu rajona laikraksta «Novadnieks» šī gada 29. novembra numurā bija ievietots raksts «Bez sevišķas steigas...», kurā bija izteikts pārmetums Preiļkaišiti rajona — ceļi 24. un 25.

Sajā sakarā varu paskaidrot sekojošo. 24. novembrī plkst. 19.00 24. CRBP kaisītāji pēc autobusu parka pieprasījuma uzsāka ceļu kaisīšanu un plkst. 23.00 pabeidza kaisīt galvenos rajona maršrutus, bet 25. decembrī plkst. 3.00 naktī daļēji nokaisīja vietējos ceļus. Tā kā šajā sezonā ceļniekiem iedalīti 60 procenti nepieciešamā sāls daudzuma, tad asfaltētos ceļus sestenas vakarā kaisīja ar tīru milti. Līdz ar to 25. novembra rītā, kad sāls un lietus nemitējās, nācās asfaltētos ceļus kaisīt ar sāls un smilts materiālu, un ap plkst. 12.00 pa rajona asfaltētajiem ceļiem kustība varēja noritēt. Tomēr kaisīšanu pa galvenajiem maršrutiem pārtraukt nevarēja, un tā turpinājās līdz 26. novembra naktij. Vietējo grants ceļu kaisīšana nebija iespējama, jo, ja jau divdesmit minūšu laikā tīri ceļi bez ledus un sniega seguma kļuva slideni, tad arī, ja grants ceļus nokaisītu ar smilti, pēc divdesmit minūtēm šādos laika apstākļos, kādi bija 24. un 25. novembrī, tie atkal kļūtu slideni, un visa kaisīšana būtu bezjēdzīga.

Saskaņā ar Satiksmes ministrijas pavēli, ekstremālos apstākļos rajonu ceļu pārvaldēm jākaisa republikas un rajonu galvenie maršruti uz citu ceļu rēķina. Tā tas notika arī 24. un 25. novembrī. Republikas ceļu pārvalžu jaudas ir noteiktas tik

lielas, lai normālos ziemas apstākļos ceļnieki nokaisītu pa grantētajiem ceļiem likumus, pācēlumus un kritumus, autobusu pieturu vietas, izlaižot taisnos un līdzenos ceļa posmus. Tomēr Preiļu 24. CRBP kaisa pamatā visus ceļus, neizlaižot nevienu posmu, bet ekstremālos apstākļos tas nav iespējams. Mūsu rajonā ziemas dienestam ir pakļauti 630 kilometri autoceļu. Kaisīšanas norma ir 0,3 kubikmetri uz 1000 kvadrātmetriem, līdz ar to mums vajadzētu momentāli izkaisīt 1323 kubikmetrus kaisāmā materiāla. Tā kā viena automašīna bez piekabes var paņemt 3 kubikmetrus kaisāmā materiāla, tad uzreiz vajag 441 automašīnu vai arī 220 automašīnas ar piekabēm. Ar tādu daudzumu automašīnu dažām ekstremālām dienām gadā mūs Republikas Satiksmes ministrija nespēj nodrošināt. Šādos apstākļos, ja ir iespējams, vajadzētu kaisīšanā iesaistīties arī kolhoziem un saimniecībām, pakaisot vietējās nozīmes ceļus savā teritorijā.

Rakstā tika minēts kā piemērs Jēkabpils rajons, kas laikus esot ticis galā. Tomēr, sazinoties ar Jēkabpils autobusu parku un Jēkabpils 14. CRBP, noskaidrojās, ka stāvoklis viņu rajonā ne ar ko neatšķiras no stāvokļa pie mums.

I. MUZIKANTS,

Preiļu 24. CRBP priekšnieks

Kurināmā pietiek

Sākusies ziema. Vai dzīvokļos un darba vietās — objektos, kas nav pieslēgti kopējam siltumtīklam un kuri jāapsilda pašiem, nebūs auksti, vai šajos nabadzības laikos kurināmā pietiks līdz pavasarim!

Rajona ledzīvotājus, organizācijas un iestādes ar malku, briketēm un akmeņogļēm apgādā Daugavpils starprajonu kurināmā uzņēmuma Preiļu cehs. Tā priekšnieks V. Karpajevs pavēstīja:

«Kurināmā mūsu noliktavās ir pietiekoši. Piedāvājums pārsniedz pieprasījumu. Klientiem sakām: «Nemiet ogle, jo tās mums nav kur uzglabāt! Veidojiet krājumus, labam saimniekam tie vienmēr ir!» Nezin kāpēc neņem. Bet ja rastos kurināmā deficīts! Tad gan ņemtu pārpaņi.»

Jā, šī gada kurināmā krājumi nav izņemti. Sevišķi daudz ir vēl akmeņogļu — ap 1000 tonnu. Tās arvien pienāk. Malkas piegādē Jēkabpils mežrūpniecības saimniecība atpaliek — no 9 500 kubikmetriem saņēms mazliet vairāk par 7 000 kubikmetriem. Taču arī šī daudzuma pietiek. Nelabprāt klienti pārbrīkētas — no 1 200 tonnām izņemtas tikai 700 tonnas.

Ir pietiekoši lieli kurināmā fondi nākamajam gadam.

Cenas ir pieņemamas: tonna akmeņogļu maksā 10,60 rublus, tonna briķešu — 15 rublus, kubikmetrs malkas — 4 rublus. Kādas būs kurināmā cenas pēc Jaungada! Protams, lielākas.

J. AIZKALNS

Vistām — bada diēta

Tāds ir rezultāts divus gadus ilgai karošanai pret putnkopību, valstī vienīgo nozari, kurai pateicoties, mūsu neizludinātajiem ledzīvotājiem vismaz kaut kas pietieks bija viņu galdā. Vispirms tika radīts mīts par salmonellu. Šī iemesla dēļ Veselības aizsardzības un Tirdzniecības ministrija ar speciālu pavēli aizliedza no putnu fabrikām ņemt produkciju. Pagājušā gada beigās noliktavās sakrājas 700 miljoni olu, bet miljons veselu dējējvistu nokļuva zem naža... Taču putnkopība vēl nepadevās.

Sodien to nolemts ieņemt triecienuzbrukumā vārda tiešajā nozīmē. Vistas spiestas pāriet uz bada diētu. Rūpnīcās kā pēc komandas pārstājušas ražot kombinēto ba-

rību ar olbaltumvielu piemaisījumiem. Bet, piemēram, Bolševskas kombinētās barības rūpnīca oktobrī piegādāja tādu «barību», no kuras septiņas Piemaskavas putnu fabrikās, tajā skaitā arī Zaļgoriskas putnu fabrikā, kurā nesen pabija TASS fotokorespondents, vistas saslima. Saindēšanās dēļ tūkstošiem vistu krasi samazināja dējību, bet simtiem putnu gāja bojā.

Vai putnkopība izdzīvos arī šoreiz? Gribas ticēt. Kaut arī uz to iedarbojas nedzirdēta spēka akcija, ietekmē novecojušās iekārtas, kvalitatīvas barības trūkums.

ATTELA: šīm vistām un mums acīs viena rūpe, — kur dabūt kaut ko ēdamu?
TASS fotohronika

VAI JŪS ZINĀT, KA...

šoruden Latvijas sabiedriskās domas aptaujā fiksētie dažādu sabiedrisko organizāciju popularitātes indeksi (popularitātes indekss ir no «+100» — «loti patīk, pilnībā atbalstu», līdz «-100» — «loti nepatīk, esmu pret»), kas tika publicēti «Atmodā», rādīja, ka Vide aizsardzības klubs ir vispopulārākais republikā (+44, 1. vieta).

Latvijas Zaļā partija saņēmusi +33 (4. vieta), Latvijas Tautas fronte +21,5 (5. vieta), Interfronte — 54 (20. vieta).

Jaunā nodokļu politika, jādāma, mainīs arī dažu «nesabiedrisku» organizāciju popularitātes līmeni. Tā vien liekas, ka tiek gatavots ceļš zālai valdībai, kas izvēlētos labāku attīstības veidu. Latvijai taču vajadzīga nevis augšupeja, kas notiek uz vide un cilvēku veselības rēķina, bet mūsdienīga stratēģija, kas, ņemot vērā labo, tomēr neatkārtotu rietumzemiņu kļūdas. Paskatieties uz Somijas lauksaimniecības ministriju, kas ir izstrādājusi mežiem un to, kādā ātrumā par 100 vācu markām kubikmetrā sāk eksportēt Latvijas «zaļās plaušas».

(«Elpa»)

Ceļi — pie mums un pie kaimiņiem

Rakstu sakarā ar 29. novembrī avīzē «Novadnieks» ievietoto rakstu «Bez sevišķas steigas...».

Nepatīkami pārsteidz, ka cilvēki zaudējuši atbildības sajūtu par vārdiem, zem kuriem parakstās. Varēja kritizēt ceļu darbiniekus, komunālo dienestu, ja nebūtu šī viena teikuma: «Gribam jautāt: kāpēc kaimiņi — Jēkabpils rajonā ceļi bija izbraucami pat apledoja

apstākļos, bet mūsu ceļu darbinieki un komunālais dienests kārtējo reizi «nogulēja». Es savukārt gribu jautāt: «No kurienes šiem cilvēkiem tādās zināšanās par Jēkabpils rajonu, ja patiesībā tur apstākļi nebija labāki, ja ne vēl sliktāki?»

Sestdien, 24. novembrī aizbraucu uz Aknīsti. Svētdien, pusdieni gribēju braukt mājās — autobusi negāja. Zvanīju uz autoostu, vaicāju,

kurš autobuss ies, atbildēja, ka nevienš. Pirmdienas rītā atkal zvanīju. Atbildēja, ka ies tikai «Garsene», bet līdz Aknīstei neatbrauca arī šis vienīgais no vairākām autobusiem, kuri kursē caur Aknīsti. Tikai pirmdien, 26. novembra pēcpusdienā sāka kursēt autobusi pa Jēkabpils rajona ceļiem. Pa Aknīstes līniju. Par citiem — nezinu.

TOMIŅA (Līvānos)

Prognoze labvēlīga

Vēstis no Jersikas

Vienpadsmito darba sezonu uzsākot, notika Jersikas pagasta jauniešu deju kolektīva sarīkojums.

Tie bija lieli svēki visiem, bet jo lielāki un atbildīgāki tie bija mūsu pulkā nupat ienākušajiem dalībniekiem. Tā sakot, jauno «iesvētīšanu».

Sākās viss ar «ārstu» komisijas pārbaudi, ko vadīja mūsu deju kolektīva līdere Anīta Lukjanska. Ar jo iespējamiem «medicīniskiem» instrumentiem pārbaudījām katru jauno dejojāju, apsēdinot uz ...podiņa. Bija vien jāņem arī piparu pilieni un sāls sūrumus jāizbauda, caur krēsla apakšu jāizlien un deguns trīsreiz jāiemērc bļodā ar ūdeni.

Un kā gan citādi — skaisti un pareizi iemācīties dejojot, nemaz nav tik viegli kā dažbrīd svētku reizē tas izskatās. Ir visiem kopā jāpēd sāls puds, lai kas labs un vērtīgs sanāktu. Reizēm pat caur adatas aci jāizlien, bet katrā ziņā jāiztur.

Visi jaunie arī turējās godam, kļūstot nu jau pilntiesīgi mūsu dejojāju pulka locekļi.

Pēc tam tika nolāsīts deju kolek-

tīva zvērests, kas apzīmots un apstiprināts ar parakstiem, dāvāti ziedi un māla piemiņas medaļas ar dejojāju pāri uz tām.

Pārrunājām par turpmāko, skatījāmies diapozitīvus no aizvadītās vasaras Dziesmu svētkiem Rīgā. Katrs atcerējās šos jaukos svētkus, sevi tajos un visus kopā. Daži mūsu jaunieši vasarā paspējuši pabūt arī kalnos, iepriekšējā gadā — tuksnēs. Arī šo ceļojumu diapozitīvus visi vēl nebija redzējuši, tāpēc deju starplaikos ar interesi skatījās un klausījās komentāros. Neiztrūka arī atrakcijas un spēles.

Nu ko, atliek tikai vēlēt, lai viss labais un skaistais allaž mājā mūsu pagasta jauniešos, lai dejas ugunīņa nekad nenodzies, lai mūsu bērni kādreiz pēc gadiem to visu pārņemtu. Prognoze priekšdienām — labvēlīga, jo bērni pie mums kā uzburti uz deju.

Ar dejojājiem kopā bija un arī piparu pilienus izbaudīja Jersikas tautas nama vadītāja

Maija VAIVODE

Ziemsvētku gaidās

Tuvojaš jaukie un milie Ziemassvētki. Tiem, kā jau ikvieniem gaidītiem svētkiem, laikus jāgatavojas. Arī mēs: bērni, viņu vecāki, jaunieši aizvadītājā sestdienā pulcējāmies Jersikas skolā, lai dziedāšanas skolotāja Pētera Jefimova vadībā mācītos Ziemsvētku dziesmas, arīdžan garīgās, svinībām Madalīnas baznīcā, kas atrodas mūsu pagasta teritorijā.

Jaunākā gada gājuma laudim: mūsu bērniem, jauniešiem jo īpaši svētīgi iemācīties dziedāt šīs garīgās dziesmas. Tādēļ arī mūsu pulks bija jo kups.

Maija VAIVODE,

Jersikas tautas nama vadītāja

Izīrē ... seifus

Lietuvas bankas Kauņas nodalā parakstīti pirmie līgumi par pilsoņu personīgo vērtlietu glabāšanu šīs bankas seifos. Par jauno pakalpojumu pastāstīja šīs bankas pārvaldnieks V. Zigmants.

Pirms kara Lietuvas bankā cilvēki varēja novietot ne

tikai naudu, bet arī izstrādājumus no vērtīgiem metāliem, dārglietas, mākslas darbus, rokrakstus, vērtspapīrus... Tie glabājas angļu firmas «Milnera» izgatavotos un aprīkotos seifos. Šie mazgabarīti seifi un telpas, kurās tie atrodas, tika restaurēti.

Iekārtots apmēram pustūkstošis seifu. Par nelielu samaksu šajā vietā, kas pasargāta no aplaupīšanas, ugunsgrēkiem un citām nelaimēm, dārglietas var ievietot ne tikai Kauņas iedzīvotāji, bet arī ikviens lietuvietis.

(No «Eho Līvi»)

Atkal soļos mazpulcēni

Latvijas Lauksaimnieku savienības centrālās valdes prezidija sēdē, kas 26. septembrī notika Ādažos Alberta Kaula vadībā, pieņemts lēmums uzsākt priekšdarbus Latvijas mazpulku organizācijas atjaunošanai. Izveidota darba grupa, kuras priekšgalā izvirzīta LLS kultūras un izglītības nodaļas vadītāja Baiba Stašāne.

Tāpat kā pirmajā Latvijas Republikā, kurā mazpulki darbojās no 1929. līdz 1940. gadam, apvienojot apmēram 40 tūkstošus dalībnieku, arī tagad tos paredzēts veidot par lauksaimnieciska rakstura ārpusklasses izglītības organizāciju, kas spētu audzināt savus biedrus par lauku dzīves mīļotājiem un lauksaimniecības darbū pratējiem.

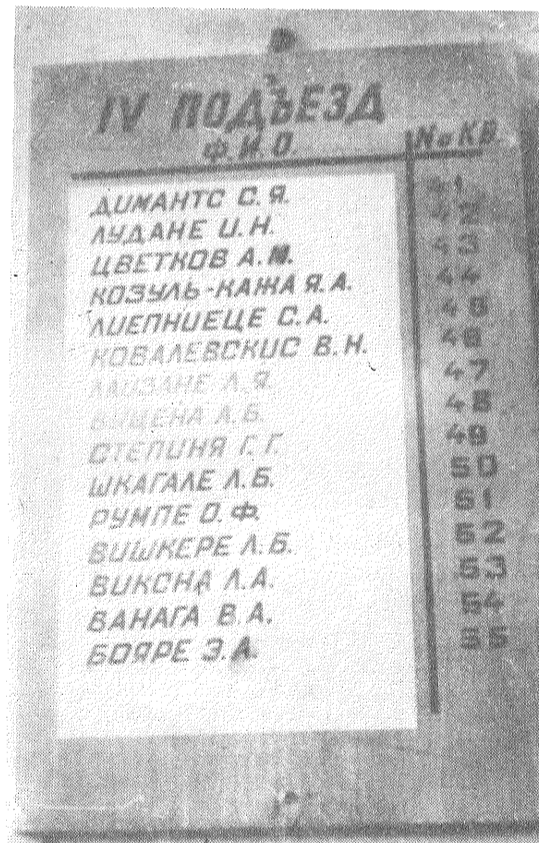
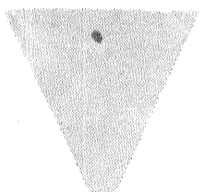
Tagad izvirzās uzdevums audzināt jauna tipa lauku cilvēku, istu zemnieku un zemes saimnieku. Tāpēc jauniešus diezin vai apmierinās tikai tās iemaņas, ko apguva viņu vectētiņi un vecmāmiņas pirms vairāk nekā 50 gadiem. Tolaik mazpulcēni audzēja lauku kultūras 100 kvadrātmetru lauciņos, kopa mājlopus un mājputnus. Zēni mācījās pagatavot dažādus saimniecībā noderīgus priekšmetus, vit striķus, šūt ādas. Meitenēm bija jā-

cās adīt, aust, šūt, krāsot dziju, gatavot ēdienu un klāt galdū, konservēt augļus un dārzeņus. Vasarās notika nometnes un pārgājieni, rudenos — ražojumu izstādes. Ziemā visi vāca ziņas par pagastu un māju vēsturi, pierakstīja tautasdziesmas un teikas.

Mazpulku organizāciju vadīja Latvijas Lauksaimniecības kamera, kuras atbilstošā sekcijā strādāja trīs agronomi un viens mājturības speciālists. Tagad A. Kauls ierosināja lauksaimnieku biedrībai strādāt roku rokā ar rajonu izglītības nodaļām un šajā sakarā saņēma tautas izglītības ministra pirmā vietnieka Ilgvara Foranda pilnīgu piekrišanu.

Mazpulku atjaunošana nesākas gluži tukšā vietā. Bauskā šo darbu jau izvērsis mazpulku kustības entuziasts Normunds Pūķis. Pašreiz svarīgākā ir vadītāju apmācības problēma, jo mazpulks nav iedomājams bez kompetenta organizatora. Paredzams, ka Lauksaimniecības akadēmijas studentiem lasīs izglītojošā lekciju kursu par mazpulku kustības vēsturi pasaulē un Latvijā un pašreizējo darba organizāciju ārzemēs.

LETA korespondents

1990. gada 1. maija Deklarācija latviešu tautai de-va spēku un ticību vēlreiz būt brīvai un neatkarīgai savā zemē. Runāt un lasīt savā mātes valodā. Mācīt bērniem — Latvijā, nākotnei savu mātes valodu, baltu valodu, kura ir vienīgā pasaulē.

Ja šajā sakarībā neko nedara dzīvokļu pārvalde, tad šo sasāpējušo jautājumu konkrēta risinājuma gūšanai ierosinām Līvānu pilsētas deputātiem pieņemt attiecīgu lēmumu. Latviešiem savā zemē tomēr jālasa savā mātes valodā.

L. VIKSNAS teksts un foto

Galvenā redaktora vietniece Lidija Kirillova
Lai kraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marča otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.
REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Praljos, Aglonas ielā 3.
Tālrūnis ciziznām: 22305.
Izdod apgādā «Avīze», Rīgā, Brupinieku ielā 47.
Izdevējdarbības licence Nr. 060069.
Iespiests rotācijas apvienības «Līdža» Daugavpils tipogrāfijā Valsts ielā 1. Otselispiedums. Viens nos. iespiedoksnis.
Metiens 13960 eksemplāri (latviešu valodā — 10007 eksemplāri, krievu valodā — 3953 eksemplāri). Pas. 1326.
Indekss 68189.

PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES ĀRKĀRTEJĀ SESIJA
sāks darbu šī gada 14. decembrī, plkst. 15.00, rajona izpildkomitejas sēžu zālē.
Sesijā paredzēts izskatīt šādus jautājumus:
1. ATTIEKSME PRET LR AUGSTĀKO PADOMI.
2. ATTIEKSME PRET SAVIENĪBAS LĪGUMU.
7. decembrī Preiļos NOZAU-DETS maks ar dokumentiem uz Stanislava Soiko vārda. Atradēju lūdzu izsūtīt dokumentus uz adresi: 228437, Daugavpils raj., p. n. «Višķi—2», Zarānos.
19. decembrī plkst. 16.00 siera rūpnīcas zālē notiks DĀRZKOPIBAS KOOPERATĪVA «OZOLI» BIEDRU KOPSAPULCE
jautājumā par jauno zemes reformu. Kooperatīva priekšsēdētājs
Vairs ciemos neatnākt Pa dzimtās zemes takām. Jo vērti dzīvībai ir aizvērušies ciet. (J. Rūsiņš)
Esam kopā ar Annu Gluzīnu viņas lielajās bēdās, BRALI guldot smiltājā.
Preiļu siera rūpnīcas kolektīvs
Zeme, mīļā zeme. Vienmēr tu tik dārga biji man, Sodiens apsedz mani silti, Lai vēl mirkli man tavs siltums dots. (O. Vācietis)
Izsakām dziļu līdzjūtību Annai Gluzīnai, no BRĀĻA uz mūžu atvadoties. Siera rūpnīcas folkloras ansamblis «Mūdernīki»
Tik skaisti manā logā Zils ziemas vakars zied, Ka negribas vēl projām Uz mūžību man iet. (A. Elksne)
Skumstam līdzī piederīgajiem, no JĀNA VLADISLAVA d. BROKA uz mūžu atvadoties. Kirova kolhoza kolektīvs
Ir sāpes, ko nespējam dalīt uz pusēm, Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu. (O. Lisovska)
Dalāties bēdās ar Juri un Ingu Mizovskiem, no TEVA uz mūžu atvadoties.
3. un 7. klases skolēni, vecāki un audzinātājas
Vairs ciemos neatnākt Pa dzimtās zemes takām. Jo vērti dzīvībai ir aizvērušies ciet. (J. Rūsiņš)
Izsakām dziļu līdzjūtību Leonardam Mizovskai sakarā ar VIRĀ nāvi. Raiņa kolhoza speciālisti un kolhoza valde
Klusā paliek māja, sēta, Klusa tēva istabiņa. Nav vairs tēva mīlo soļu, Nav vairs tēva padomiņa. (T. dz.)
Skumstam līdzī Harijam Paukštem, atvadoties no TEVA. Līvānu būvmateriālu un konstrukciju kombināta kolektīvs
Tā gaisma, kura tavas sirds ir dota, Vēl ilgi, ilgi ar mums kopā ies. (H. Gāliņš)
Daļam sāpju smagumu ar Janīnu Prikuli, TEVU smiltājā izvadot.
Kultūras nodaļas darbinieku arodbiedrība
Sāp sirds, no tēva šķiroties, Kad viņa taka smilšu kalnā iet. (J. Rūsiņš)
Izsakām līdzjūtību Leonardam Brokam, guldot TEVU smiltājā. Stabulnieku mednieku kolektīvs

Rokām, kuras vienmēr prata Tik daudz darba padarīt, Atpūtu lauj vēlēt viņām, Lauj tām paldies pasacīt. (J. Sirmbārdis)
Izsakām dziļu līdzjūtību Maijai Paukstei, VIRU smiltājā izvadot.
Līvānu būvmateriālu un konstrukciju kombināta kolektīvs
Skaistu ziedu, klusu dziesmu, — Nav ko citu dāvināt. Vieglas smiltis, vieglu dusu Dzimtā smilšu kalniņā. (Z. Purvs)
Izsakām līdzjūtību Leonorai Mizovskai sakarā ar VIRĀ nāv. Raiņa kolhoza lopkopības darbinieku kolektīvs
Mīļo tētin, tavas rokas Dzīvē prata tikai dot. Tikai vienu nepasējoj — Roku pasniegt aizejot.
Izsakām dziļu līdzjūtību Janīm un Irmai, izvadot TEVU un VIRĀTEVU kapu kalniņā. Smeltes fermas kolektīvs
Cik salts šis rīts — Klau, vēji štaigā, Un kaut kur izgaisusi Tēva balss... (S. Sīle)
Izsakām līdzjūtību Leonardam Brokam, TEVU smiltājā izvadot. Dravnieku mehanizatori
Uz mūžiem baltas smiltis Ciet tavu kapu bērs, Un tu vairs nepārnāksi Pie saviem mīļiem sērst... (A. Elksne)
Izsakām dziļu līdzjūtību piederīgajiem, VIKTORU VIKTORĀ d. VAIVODU pēdējā gaitā izvadot. Kolhoza «Vārkava» kolektīvs
Nādi, bērni, sildīties Sava tēva siltumā. Ne viņš vairs guņi kurs, Ne jums vairs sildīties. (T. dz.)
Skumju brīdī esam kopā ar Iļmāru un Dzintaru Mizovskiem, TEVU pavadot smiltājā. Iecirkņa mehanizatori